

Visnyk Iyvskogo torgivno-ekonomichnogo universytetu. no 55. 35-40. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2018_55_8

6. Myronov, Yu. B. (2017), Osoblyvosti innovatsiinoi diialnosti u sferi turyzmu, Problemy formuvannia ta rozvytku innovatsiinoi infrastruktury: vyklyky postindustrialnoi ekonomiky, materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. L'viv, 18-19 travnia 2017 r.), Lvivska Politehnika, Lviv, 771-772.

7. Novikov, V. S. (2007), Innovatsii v turizme, Akademia, Moskva, 208.

8. Fokin, S. P. (2015), Rol informatsionnykh tekhnolohii v sportivnom turizme, Nauka, obrazovanie, kultura : materialy Mezhdunar. nauch.-prakt. konf. (Moldova, g. Komrat, 11 fevralja 2015 g.), Komratskij Gosudarstvennyj Universitet Komratskij Gosudarstven-nyi Universitet, Komrat, 511-514.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.8(153).10

УДК 373.5.016:[793.3:796.417.2.012.62]

Драч Т. Л.,
аспірантка Львівського державного університету фізичної культури ім. Івана Боберського,
тренер-хореограф Школи повітряної акробатики «Шоколад»

ФОЛЬК-МОДЕРН ТАНЕЦЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ВИКОНАВЦІВ У ПОВІТРЯНІЙ АКРОБАТИЦІ ТА ПІЛОННОМУ СПОРТІ

Повітряна акробатика на полотнах та пілонний спорт є техніко-естетичними напрямками, які допомагають розвинути фізичні якості виконавця, однак покращити їхню хореографічну майстерність, яка є складовою номерів, можна завдяки заняттям фольк-модерн танцем. Завдяки заняттям хореографією діти та дорослі покращують свою виконавську майстерність, розвивають артистичність та характерність, в процесі формування технічних якостей. Народний танець формує у виконавця навички акторської майстерності, допомагає ознайомитися з різними характерами виконання та створити неповторний колорит національних фарб під час виконання акробатичного номеру. Номер з використанням народної хореографії є більш емоційно насиченими, яскравими, характерними, для них притаманна передача почуттів виконавців, їх належність до певного національного прошарку. Тож, метою нашої дослідження є визначити вплив народно-сценічної та фольк-модерн хореографії на розвиток виконавських здібностей у повітряній акробатиці та пілонному спорті. Завдяки проведеному дослідженню ми детально вивчили вже проведені наукові роботи присвячені застосуванню народно-сценічної хореографії в процесі підготовки виконавців у техніко-естетичних видах спорту, та розробили програму удосконалення хореографічної майстерності у таких напрямках як повітряна акробатика та пілонний спорт.

Ключові слова: фольк-модерн, народно-сценічна хореографія, методика викладання, повітряна акробатика, пілонний спорт.

Drach T. Folk-modern dance as the method of development choreographic skills for performers in aerial acrobatics and pylon sports. Aerial silks and pylon sports are technical and aesthetic directions that help develop the physical qualities of the performer, but it is possible to improve their choreographic skill, which is a component of the performance, due to the folk-modern classes. Due to the classes in choreography, children and adults improve their performing skills, develop artistry and character, in the process of forming technical qualities. Folk dance develops the performer's acting skills, helps to get acquainted with different types of performance and create a unique national style during the performance of aerial acrobatics. Performance with the use of folk choreography are more emotionally saturated, bright, characteristic, they convey the feelings of the performers, their belonging to a certain national stratum. Therefore, the purpose of our research is to determine the influence of folk-stage and folk-modern choreography on the development of performing abilities in aerial acrobatics and pole sports. The issue of choreographic training of athletes in technical and aesthetic sports, such as artistic and athletic gymnastics, figure skating, synchronized swimming, etc., as well as the involvement of folk and stage choreography in this process, was studied by such scientists as Rumba O.H. (2006), V.Yu. Sosina (2009), V.G. Todorova (2018) and others. Methodological recommendations in folk-stage choreography were studied in the work of modern scientists on folk-stage choreography, such as E. Zaitsev and Yu. Kolesnichenko (2007), etc. The issue of the development of such directions as pylon sports, aerial silks, rings, and hammocks was studied by scientists such as Hanna Oleynyk (2017), Irina Kartali (2018), Steven Santos (2013), Pony Poison (2013), and others. However, the question of using folk-modern as a method of choreographic training of performers in aerial acrobatics and pole sports has not been raised in modern literature yet. Due to our research, we have studied in detail the conducted scientific works devoted to the application of folk-stage choreography in the process of training performers in technical and aesthetic sports, and developed a program for improving choreographic skills in such areas as aerial acrobatics and pylon sports.

Key words: folk-modern, folk stage choreography, teaching method, aerial acrobatics, pylon sports.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Народний танець утримує свою популярність завдяки розповсюдженню національної ідеї, а також залученню все більшої кількості виконавців до прагнення зберігати та поширювати національну культурну спадщину. Цей стиль хореографії може стати у нагоді при підготовці до виступів на повітряних полотнах, кільці та пілонному спорті. Він допомагає підготувати дітей та дорослих до виступів в національному характері, розвинути навички народно-сценічної та сучасної хореографії в процесі підготовки до змагань з повітряної акробатики на полотнах, кільці, гамаку та пілоні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням хореографічної підготовки спортсменів у техніко-

естетичних видах спорту, таких як художня та спортивна гімнастика, фігурне катання, синхронне плавання та ін., а також залучення до цього процесу народно-сценічної хореографії займалися такі науковці як Румба О.Г. (2006), Сосіна В.Ю.(2009), Тодорова В.Г.(2018) та ін. Щодо методичних рекомендацій у народно-сценічній хореографії вагоме місце займає праця сучасних науковців, щодо народно-сценічної хореографії, таких як Зайцев Є. та Колесніченко Ю. (2007) та ін. Питанням розвитку таких напрямків як пілонний спорт, повітряна акробатика на полотнах, кільці, гамаку займалися такі науковці як Олейник Ганна (2017), Irina Kartali (2018), Steven Santos (2013) та ін. Однак питання застосування фольк-модерну як засобу хореографічної підготовки виконавців у повітряній акробатиці та пілонному спорті ще не піднімалися у сучасній літературі.

Формування мети статті (постановка завдання). Тож, метою нашого дослідження є визначити вплив народно-сценічної та фольк-модерн хореографії на розвиток виконавських здібностей у повітряній акробатиці на полотнах, кільці, гамаку та пілоні. Для цього були поставлені такі завдання:

- вивчити наявні літературні джерела щодо можливості застосування фольк-модерну в процесі підготовки виконавців у техніко-естетичних видах спорту;

- розробити програму хореографічної підготовки виконавців у повітряній акробатиці та пілонному спорті із застосуванням народно-сценічної хореографії та фольк-модерну;

- провести педагогічний експеримент на базі Школи повітряної акробатики «Шоколад», в процесі котрого застосувати фольк-модерн хореографію, як засіб хореографічної підготовки виконавців у цих напрямках.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного та/або експериментального дослідження із зазначенням методів дослідження. Фольк-модерн передбачає використання в процесі підготовки виконавців не лише вивчення народної хореографії, а саме сучасної інтерпретації фольклору, що допомагає серед дітей та дорослих популяризувати народну хореографію, зробити її більш доступною для їх розуміння, актуальною та сучасною. Поєднання у постановках на полотнах, кільці, гамаку та пілоні елементів з народною музикою та хореографічними елементами дозволяють створити національні композиції, для яких характерними є емоційність у виконанні. Акробатичні елементи можна підкреслювати позиціями ніг та рук, характерними для народно-сценічної хореографії. Для проведення наукового дослідження ми використовували такі методи як аналіз літературних, фото та відео джерел з даного питання, провели педагогічний експеримент з застосуванням фольк-модерн хореографії при підготовці до виступу на фестивалі «Арканове коло» (м. Івано-Франківськ) серед учнів Школи повітряної акробатики «Шоколад» (м. Львів).

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчення народної хореографії може слугувати засобом для підготовки виконавців у повітряній акробатиці та пілонному спорті. Зважаючи на те, що виконавцям різного віку складно сприймати класичний танець як засіб формування хореографічних здібностей, адже потребує від них концентрації уваги на дрібних рухах та виворотності, з дітьми та дорослими варто приділяти увагу вивченню і народно-сценічній хореографії, адже вона більш жвава, емоційна та легка для сприйняття. Фольк-модерн танець – це ускладнена версія народного танцю, яка включає в себе як елементи народного танцю, так і елементи сучасної хореографії. Для формування у виконавцях з повітряної акробатики виконавських навичок, ми спробували застосувати саме цей стиль хореографії[5, с.6]. Фольк – це більш стилізований напрям народного танцю, який допомагає виразити балетмейстеру сучасні ідеї в народному танці. Використовувати фольк-модерн для постановок з учнями корисно, адже допомагає поєднати сучасний танець з народною хореографією та виховати в них відчуття національного стилю. Для постановок фольк-модерну підійдуть музика сучасних виконавців, котрі використовують у своїй музиці етнічні мотиви.

Можна обрати інструментальну музику або композиції з вокалом, такі як пісні «Онуки», Руслани, Джамали, відомих українських виконавиць, або відповідних сучасних національних композицій. Така музика якнайліпше відображає тенденції у стилі фольк-модерну в музиці сьогодення. Фольк-модерн танець, ґрунтується на відповідному музичному супроводі, поєднує в собі елементи народного танцю та сучасної хореографії. Для учнів, котрі займаються на полотнах, кільці та пілоні він є засобом формування в них виконавських навичок, адже не тільки допомагає їм навчитися гарно та емоційно виконувати номер, але й поєднати його з виконанням акробатичних елементів [7,с.10].

Сьогодні народний танець здобув особливого значення. Адже окрім можливості популяризувати культуру та мистецтво тієї чи іншої національності, він виховує в учні гарну поставу, дотягнуті стопи та коліна, а також формує в них відчуття музичного ритму. Вивчення танцювальних зв'язок урізноманітнює заняття з хореографії, робить заняття більш насиченим танцювальними зв'язками та національними рухами. З виконавцями з повітряної акробатики та пілонного спорту слід вивчати різноманітні національні танці, такі як український, угорський, польський, російський, болгарський та інші танці. Для того, щоб сформувати в дитині виконавські навички, а також повагу до різних національних культур.

Заняття слід розпочати з руху учнів по колу, під час котрого можна виконувати біг, піднімання ніг, «бігунець», «вірвовочка» та ін. Далі слід учням дати змогу розігрітися біля опори, розтягуватися.

Слід виконати екзерсис біля опори. Наприклад, *Plie* в стилі українського народного танцю; далі *battement tendu* в стилі російського народного танцю разом з *battement tendu jete*; далі ми пропонуємо виконувати вправу *rond de jampe parter* в стилі угорського танцю; *battement fondu* у стилі східного танцю; *battement frappe* у стилі молдавського танцю; *rond de jambe an ler* з «вірвовочною» у стилі угорського танцю; *adajio* з виконанням *developpe releve lan* у стилі молдавського танцю; *grand battements* в іспанському характері[5,с.56]. Така різноманітність стилів дозволить максимально розвинути емоційність та харизматичність виконання, зробити його насиченим, неповторним та артистичним. Адже під час виступу на полотнах, кільці або гамаку слід створити образ, передати характер танцю, що важко зробити без попередньої артистичної підготовки виконавця. Такий екзерсис дозволяє розвивати характер учня при виконанні вправи, вимагає застосування артистичних здібностей та допомагає урізноманітнити образи, в яких виконавець може виступати. Наразі все популярнішими стають постановки, в яких поєднується фольк та вистава, акробатика та гімнастика, тим цікавіше спостерігати за номером, коли в ньому є ідея, сюжет та національна харизма. Наступною частиною уроку може стати

вивчення танцювальних зв'язок на середині залу. Продовжуючи заняття можна вивчити з учнями танцювальні комбінації в характері українського, шотландського, молдавського, угорського танцю; іспанське «Фламенко», польський «Краков'як», український «Гопак», італійську «Тарантелу» та ін. Завдяки вивченням танцювальних зв'язок під час занять ми поступово готуємо учнів до виконання різноманітних танцювальних малюнків, вчимося працювати в парі або в колективі, розробляємо танцювальні навички учня, завдяки чому виконавець зможе успішно використовувати ці навички в процесі виконання номерів на полотні, кільці, гамаку чи пілоні. Різноманітні характери виконання роблять з учня артиста, а не тільки виконавця. Допомагає розвинути виразність обличчя, емоційність, розкрити внутрішній потенціал, заради того, щоб виконавець впевнено почував себе на сцені та не боявся виражати свої емоції, проявляв власну харизму під час виступу. Для впровадження фольк-модерн програми, ми пропонуємо під час виступів поєднувати хореографію з акробатикою. Такі номери допомагають створити танцювальне шоу, яке яскраво виглядає та створює малюнок на кількох рівнях простору. Це створює шоу, яке виглядає яскраво та ефектно.

Щоб перевірити можливість такого поєднання, ми створили постановку у стилі фольк-модерн під музику Онуки «Zenit», в самому номері поєднали народний танець з сучасною хореографією. А також гармонійно поєднали його з виконанням акробатичних елементів на кільці. Повітряне кільце, на нашу думку, більше асоціюється з «віночком», що ми підкреслили оформленням самого знаряддя.

Костюми дітей ми зробили також стилізованими під український характер. Для цього обрали зелені хітони з шифону, які вдягнули на білі купальники та прикрасили голову віночком.

На дітях, котрі виступають на кільці, ми також вдягнули хітони, але більш вкорочені. Оскільки виконання елементів на цьому знарядді вимагає, щоб на виконавці одяг був таким, що не заважає виконувати елементи. Тканина має бути льняна або бавовняна, така, що не буде слизькою під час виконання елементів. Дівчата на кільці виконують елементи в синхронні. Танець же ми розпочали з виходу в одній лінії, гуцульські мотиви в музиці сприяли відповідному вибору українських рухів. Під час танцю ми виконуємо «бігунець», «припадання», «вірвовочку», «голубці», «ковирялочку» та інші українські народні рухи в поєднанні з сучасними «па». З використанням різноманітних танцювальних малюнків та сучасною хореографією це виглядає гармонійно та колоритно.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Таким чином, завдяки проведеному дослідженню ми вивчили вже проведені наукові дослідження з приводу застосування народно-сценічної хореографії в процесі підготовки виконавців у техніко-естетичних видах спорту. На базі Школи повітряної акробатики «Шоколад» ми застосували розроблену програму з народно-сценічної та фольк-модерн хореографії в процесі підготовки виконавців до виступів у повітряній акробатиці на полотнах, кільці, гамаку та пілоні. Створили танцювально-акробатичну композицію для виступу на фестивалі «Арканове коло» (м. Івано-Франківськ), в якій поєднали фольк-модерн з повітряною акробатикою на кільці, таким чином перевірили ефективність таких занять та можливість застосування цих знань та навичок під час виступів. Номер з застосуванням фольк-модерн хореографії виходять більш емоційними, виразними, характерними та створюють позитивний настрій у глядача, що сприятиме успішності виконавців під час виступів та змагань.

Література

- 1.Зайцев Є. Колесніченко Ю. Основи народно-сценічного танцю: Посібник (+ Нотний додаток).Київ: Вид-во «Нова книга», 2007.416 с.
- 2.Румба О.Г. Народно-характерная хореография в системе подготовки специалистов по гимнастике и танцам на паркете : дис.канд. пед. наук: 13.00.04. Санкт-Петербург:Санкт-Петербургская гос. акад. физ. культуры им. П.Ф. Лесгафта, 2006. 209 с.
- 3.Сосина В.Ю. Хореография в гимнастике : учеб. пособие для студентов вузов.Київ : Олимпийская литература, 2009.135 с
- 4.Тодорова В.Г. Хореографічна підготовка в техніко-естетичних видах спорту: монографія. Львів: ЛДУФК; 2018. 252 с.
- 5.Олейник Г. Танец на пилоне. Учебное пособие. Одеса. 2017. с.175
6. Irina Kartaly. Pole Dance Fitness. Maidenhead: Meyer & Meyer Sport (UK) Ltd., 2018, p.416
- 7.Steven Santos. Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars. Simply Circus:Inc., 2013, p. 406

References

1. Zaitsev E., Kolesnichenko Yu. (2007) Osnjvy narodno-scenichnogo tancyu.[Basics of folk-stage dance]: Manual (+ sheet music). Kyiv: Nova Kniga Publishing House, 416 p.(In Ukrainian)
2. Rumba O.H. (2006) Narodno-scenichnaya horeographyja v systeme podgotovky specialistov v gimnastyke i tanchah na parkete.[Folk-characteristic choreography in the system of training specialists in gymnastics and ball dancing]: dissertation. ped. Sciences: 13.00.04. St. Petersburg: St. Petersburg state. Acad. physical culture named after P.F. Lesgafta, 209 p. (In Russian)
3. Sosyna V.Yu. (2009) Horeographyja v gymnastyke. [Choreography in gymnastics]: ed. manual for university students. Kyiv: Olympic literature, 135 p. (In Russian)
4. Todorova V.G. (2018) Horeographichna pidgotovka v techniko-estetychnyh vyдах sportu. [Choreographic training in technical and aesthetic sports]: monograph. Lviv: LDUFK; 252 p. (In Ukrainian)
5. Oleynyk H. (2017) Tanec na pilone. [Dance on the pylon]. Educational manual. Odessa, p. 175 (In Russian)
6. Irina Kartaly. (2018) Pole Dance Fitness. Maidenhead: Meyer & Meyer Sport (UK) Ltd., 416 p.
7. Steven Santos. (2013) Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars. Simply Circus: Inc., 406 p.